Rigsombudsmanden i Grønland

Nuuk, 28. maj 2025

Orientering nr. 11/2025

Demonstrationer i Tasiilaq og Nuuk for bedre levevilkår i Østgrønland

Under demonstrationer søndag den 18. maj 2025 satte ca. 600 borgere i Tasiilaq og ca. 100 borgere i Nuuk fokus på levevilkårene i Østgrønland. De fremmødte i begge byer kritiserede selvstyret og Kommuneqarfik Sermersooq for ikke at investere i og skabe udvikling i Østgrønland. Demonstranterne gav bl.a. udtryk for utilfredshed med boligmangel, ledighed og utilstrækkelige forsyninger i Østgrønland.

Formand for Naalakkersuisut Jens-Frederik Nielsen og medlemmer af Inatsisartut, Lars Poulsen (SIU) og Gerth Mikaelsen (NAL), var mødt op for at møde demonstranterne i Nuuk. "*Vi tager det alvorligt, og i koalitionsaftalen for Naalakkersuisut har vi skrevet en række målsætninger, som vi ønsker at realisere – det er ikke nok bare at tale om dem […] Vi vil gerne forbedre infrastrukturen, realisere anlæggelsen af lufthavnen, udvikle fiskeriet og skabe arbejdspladser, som vil gavne den næste generation,*" sagde formanden til demonstranterne.

Utilfredshed med stigende dagligvarepriser

I orientering nr. 10/2025 kan man læse, at brændstofpriserne er steget med 85 øre/liter. Priserne i detailhandelen er ligeledes steget betydeligt den seneste tid, og det har fået mange borgere til at reagere, bl.a. på de sociale medier. Kommunikations- og marketingchef i Kalaallit Nunaanni Brugseni, Benny Otte, oplyste til Sermitsiaq den 19. maj 2025, at: "*Vi har igennem en længere periode forsøgt at gennemføre så få prisjusteringer som muligt, men vi er nødt til at reagere i forhold til det store globale marked og de stigende omkostninger […] på fragt, vand, varme, el og benzin […]*". Prisstigningerne ses bl.a. inden for varegrupperne ost og mejeri, kaffe, chokolade, pålæg, smør og mælk.

Avisen AG opfordrer i sin leder den 21. maj 2025 Naalakkersuisut til at reagere: "*Regeringen må ikke gemme sig til efteråret. Befolkningen har krav på at blive hørt – og har brug for konkret hjælp og gennemsigtighed – nu*". I et interview med KNR sagde formand for Naalakkersuisut Jens-Frederik Nielsen, at udefrakommende faktorer kan kræve hårde prioriteringer: "*Der vil komme tider i en regeringsperiode, hvor faktorer, man ikke kan styre, gør, at man må tage beslutninger, der kommer til at gøre ondt. […] Vi skal arbejde udenom det og se på rammerne for, hvordan vi alligevel kan gøre det godt.*".

Flere anstaltspladser i Grønland

Naalakkersuisoq for erhverv, energi, råstoffer, justitsområdet og ligestilling, Naaja H. Nathanielsen, har i en pressemeddelelse den 22. maj 2025 givet udtryk for tilfredshed med den danske regerings nye forslag til en strafreform, der bl.a. indeholder forslag om mere anstaltskapacitet, i alt 70 pladser, der vil blive nærmere fastlagt i samarbejde med Naalakkersuisut: "*Det har længe været et stort politisk ønske for Naalakkersuisut at foranstaltningsniveauet for særligt alvorlige forbrydelser forhøjes. Det vil imidlertid kræve, at der*

etableres ekstra pladser i anstalterne, som i forvejen er overbelastede. Jeg har derfor set frem til, at Grønlands ønsker blev hørt, og jeg glæder mig over, at det endelig ser ud til at være sket. Jeg er samtidig glad for og ser frem til, at Naalakkersuisut bliver inddraget i den konkrete udmøntning".

Greenland Anorthosite Mining A/S opnår udnyttelsestilladelse

Direktør for mineselskabet Greenland Anorthosite Mining A/S, Claus Stoltenborg, og naalakkersuisoq for erhverv, energi, råstoffer, justitsområdet og ligestilling, Naaja H. Nathanielsen, underskrev den 21. maj 2025 en 30-årig udnyttelsestilladelse om udvinding af anorthosit nordøst for Qeqertarsuatsiaat. Naaja H. Nathanielsen understreger i en pressemeddelelse samme dag råstofområdets betydning for den økonomiske udvikling: "*Naalakkersuisut har i en årrække arbejdet på at reformere råstofområdet og forenkle processerne, samtidig med at vi fastholder vores grundlæggende værdier om at passe på miljøet og varetage samfundets interesser. Det arbejde bærer nu frugt. Udvikling af råstofprojekter er et af Naalakkersuisuts instrumenter i at fremme målsætningen om en selvbåren økonomi*".

Naalakkersuisoq for udenrigsanliggender og forskning besøgte Paris og Bruxelles

Naalakkersuisoq for udenrigsanliggender og forskning, Vivian Motzfeldt, aflagde den 14.-16. maj 2025 besøg ved EU og NATO i Bruxelles. I en pressemeddelelse af den 16. maj 2025 fra Departementet for Udenrigsanliggender og Forskning oplyses det, at Motzfeldt mødtes med EU's højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, Kaja Kallas, samt EU-kommissærerne Jozef Síkela og Dan Jørgensen for at drøfte udviklingen af samarbejdet mellem Grønland og EU: "*I disse vanskelige tider […] er det vigtigt, at vi rykker os tættere sammen med vores pålidelige samarbejdspartnere, der deler de samme værdier som os. […] Sammen var vi enige om, at forholdet mellem Grønland og EU skal styrkes yderligere."* Vivian Motzfeldt deltog desuden i møder i NATOs hovedkvarter for at drøfte det generelle samarbejde om arktiske forhold.

Den 20. maj 2025 besøgte Vivian Motzfeldt den franske udenrigsminister, Jean-Noel Barrot, i Paris. I en pressemeddelelse af den 20. maj 2025 fra Departementet for Udenrigsanliggender og Forskning oplyses det, at Motzfeldt drøftede Grønlands ønske om en udvikling af forholdet til EU samt en række andre emner af betydning for et fremtidigt samarbejde med EU og europæiske stater: "*Muligheden for deltagelse i råstof- og mineraludvinding, skal særligt italesættes overfor lande, der har tradition for at overholde retsstatsprincipper, demokrati og folkeretten […]. Fra Grønlands side, orienterede vi ligeledes […] om vore prioriteter under Kongerigets formandskab [for Arktisk Råd]. Vi talte også [om] sikkerhedssituationen i Arktis, initiativer på forskningsområdet, […]*". I forbindelse med mødet modtog udenrigsminister Barrot en invitation til at besøge Grønland.

Naalakkersuisut fastholder at sagen om Kuannersuit-projektet skal foregå ved de grønlandske domstole

Efter et møde med ledelsen i Energy Transition Minerals A/S den 6. maj 2025 fastholder Naalakkersuisut, at sagen om udvinding af uran ved Kuannersuit i Sydgrønland skal foregå ved de grønlandske domstole, og at staten ikke kan være part i sagen. Naalakkersuisoq Naaja H. Nathanielsen begrunder i en pressemeddelelse af 23. maj 2025 Naalakkersuisuts beslutning: "*For Naalakkersuisut er det en grundlæggende og principiel sag der handler om Naalakkersuisuts beslutningskompetence og rækkevidden af vores lovgivning. Vi fastholder at sagerne ikke kan prøves ved Byretten i København eller i en voldgiftsret og mener at dette spørgsmål bør afklares*". Det oplyses desuden, at Naalakkersuisut i forbindelse med mødet har meddelt, at forbuddet mod udvinding af uran i Grønland fastholdes.

Grønland i tal 2025

Grønlands Statistik har udgivet den årlige publikation med de nyeste statistiske nøgletal om bl.a. befolkning, sundhed, økonomi, uddannelse, arbejdsmarked og erhverv i Grønland. I *Grønland i tal 2025* kan man bl.a. læse, at udenlandske statsborgere nu udgør 4,5 pct. af befolkningen, at antallet af personer, der er født i Grønland, er faldet de sidste 20 år, og at en befolkningsfremskrivning viser, at det samlede befolkningstal, som i dag er 56.542, vil være under 50.000 i 2050, hvis der ikke sker ændringer i fertilitet, dødelighed og migration. Derudover kan man læse, at i alt 96.817 udenrigspassagerer benyttede grønlandske lufthavne i 2024, en stigning på ca. 11.500 passagerer i forhold til rekordåret 2022. Publikationen, som er udgivet på grønlandsk, dansk og engelsk, kan findes på Grønlands Statistiks hjemmeside www.stat.gl.